

І. А. ЛЕБЕДЬ

LEBED I.

*аспірант, Академія адвокатури України
(Науковий керівник – доцент В. І. Бояров)***РОЛЬ ПРОКУРОРА У ЗАХИСТІ ПРАВА НА МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ****THE PROSECUTOR'S ROLE IN THE PROTECTION OF THE RIGHT TO HEALTH CARE**

*Тези доповіді на Науковій конференції аспірантів, молодих вчених і практиків
«Актуальні питання законодавчого й організаційного забезпечення здійснення правової допомоги в Україні»,
27 березня 2015 року, Київ, Академія адвокатури України*

Конституція України (ст. 49) закріплює право кожного на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування.

Право на медичну допомогу закріплено у ст. 6 Основ законодавства України про охорону здоров'я як право на кваліфіковану медико-санітарну допомогу. У ст. 284 ЦК України визначено загальний зміст права на медичну допомогу, зокрема, як право фізичної особи на надання їй медичної допомоги, права на вибір лікаря та методів лікування відповідно до його рекомендацій, згоди особи, яка досягла 14 років на надання медичної допомоги, права повнолітньої дієздатної особи відмовитись від лікування; право на надання медичної допомоги за наявності реальної загрози життю фізичної особи, без згоди фізичної особи або її батьків (усиновлювачів), опікуна, піклувальника.

Захист прокуратурою права людини на медичну допомогу можливий при виконанні будь-якої з функцій прокуратури, передбачених чинним законодавством. Засоби такого захисту обумовлені повноваженнями прокурора, що визначені у Законі України «Про прокуратуру» та інших нормативно-правових актах.

Зокрема, відповідно до ст. 20 зазначеного Закону, при виявленні відповідних порушень під час здійснення прокурорського нагляду за додержанням і застосуванням законів прокурор у межах своєї компетенції має право: вносити подання; у встановленому законом порядку ініціювати притяг-

нення особи до дисциплінарної або адміністративної відповідальності, скласти протокол про адміністративне правопорушення та починати досудове розслідування; звертатися до суду в передбачених законом випадках.

Застосуванню зазначених засобів захисту прокурором права людини на медичну допомогу передуюче перевірка прокурором інформації про порушення цього особистого немайнового права фізичної особи. Приводами для проведення вказаної перевірки можуть бути: звернення громадян, юридичних, посадових осіб; повідомлення у засобах масової інформації; виявлення безпосередньо прокурором порушень інтересів, що охороняються законом (під час інших прокурорських перевірок, розслідування кримінальних правопорушень, розгляду звернень фізичних та юридичних осіб формально не пов'язаних з порушенням права на медичну допомогу та ін.).

У ході перевірки прокурор повинен встановити підстави можливої юридичної відповідальності (цивільно-правової, кримінальної, адміністративної, дисциплінарної) суб'єкта надання медичної допомоги або іншої особи, через діяння (дії чи бездіяльність) якої порушено право людини на медичну допомогу.

Позови про поновлення права фізичної особи на медичну допомогу подаються відповідно до вимог ст. 361 Закону України «Про прокуратуру» та чинного процесуального законодавства.

Слід відзначити, що позови можуть бути подані не лише у порядку цивільного судочинства, в інтересах окремої фізичної особи, але й у порядку інших судочинств. Прокурор може здійснити представництво інтересів громадян або держави в будь-якій стадії судочинства.

Прокурор для захисту права людини на медичну допомогу вправі також пред'явити до суду позови про: визнання недійсним договору про надання медичної допомоги та зобов'язання кожній із сторін повернути другій стороні у натурі все, що вона одержала на виконання цього договору; розірвання договору про надання медичної допомоги; зобов'язання суб'єктів надання медичної допомоги або інших осіб припинити дії, які порушують право; зобов'язання суб'єктів надання медичної допомоги виконати обов'язок в натурі; відшкодування моральної шкоди за ненадання або неналежне надання медичної допомоги.

На підставі ст. 250 Кодексу України про адміністративні правопорушення, з метою захисту права людини на медичну допомогу, прокурорами можуть бути порушені провадження в справах про адміністративні правопорушення за статтями: 42 (порушення санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм), 451 (порушення встановленого порядку взяття, переробки, зберігання, реалізації і застосування донорської крові та (або) її компонентів і препаратів), 462 (порушення встановлених законодавством вимог щодо заняття народною медициною (цілительством), 1241 (ненадання транспортних засобів працівникам міліції та медичним працівникам, а також ненадання військових транспортних засобів посадовим особам Військової служби правопорядку У

Збройних Силах України), 1681 (виконання робіт, надання послуг громадянам-споживачам, що не відповідають вимогам стандартів, норм і правил), 183 (завідомо неправдивий виклик спеціальних служб), 18810 (невиконання законних вимог посадових осіб органів державного контролю якості лікарських засобів) та іншими статтями цього Кодексу.

Також з метою захисту права людини на медичну допомогу прокурором можуть бути порушені кримінальні справи за статтями: 131 (неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби), 132 (розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби), 138 (незаконна лікувальна діяльність), 139 (ненадання допомоги хворому медичним працівником), 140 (неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником), 141 (порушення прав пацієнта), 142 (незаконне проведення дослідів над людиною), 143 (порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини), 144 (насильницьке донорство), 145 (незаконне розголошення лікарської таємниці), 184 (порушення права на безоплатну медичну допомогу) КК України.

Саме ця діяльність прокурора в умовах неналежного або неефективного відомчого контролю дозволить усунути порушення права кожної людини на надання медичної допомоги.